

ABBÉ PIERRE

Legyen a Föld az embereké

Hogyan osztozzunk? Befogadhatunk-e több tízmillió afrikait, ázsiait, kelet-európaiakat, akik kopognak az ajtókon? Igen jelentős problémáról van szó. Meggyőződésem szerint az alakulófélben levő európai egység segíteni fog, hogy megtaláljuk a megoldást. Hiszen az európai közösségen belüli határátlépés hamarosan gyerekjáték lesz. Ellenállhatatlan lesz a csábítás! Hiába húznánk szögesdrótot és állítanánk őrköt a határokra, úgysem tudnánk megakadályozni, hogy átkeljenek. A történelemben nem láttunk példát arra, hogy ne az élet nyomása győzött volna. Amikor azok, akiket „barbároknak” neveztek, átlépték a Római Birodalom határát és kifosztották Rómát, hasztalan volt minden ellenállás, hiszen egy olyan népesség özönlött el Európa nyugati és déli régióit, amely szerényebben termő és zordabb időjárású területekről érkezett, és amely elsöpört egy akkoriban legyőzhetetlennek hitt hatalmat. Nos, hasonló jelenség előtt állunk. És ritkán láthattuk,

Abbé Pierre-t (1912–2007) a nagyvilágban, különösen is szűkebb hazájában, Franciaországban már életében mítosz övezte, ezt a törekeny katolikus papot, aki előbb kapucinus szerzetesként, később világi papként szolgált. Jómódú lyoni polgárszülők gyermekeként – törekeny egészsége ellenére is – úgy dönt, hogy életét a társadalom peremére taszítottakkal fogja megosztani. A második világháborúban üldözötteket bújtat, majd megalapítja a hajléktalanokat befogadó Emmausz közösséget, sőt egy ideig a francia Nemzetgyűlés képviselőjeként áll ki a legszegényebbek ügye mellett. Akár harcos aktivistaként, akár szelíd bölcsként lépett fel: személyének hitele átsugárzott szavain. Ez tette őt hosszú időn át annyira népszerűvé, hogy sportolókat, filmszínészeket, tudósokat előzött meg a francia népszerűségi listákon.

A magyar olvasók először 2006-ban ismerkedhettek meg Abbé Pierre-rel: a Bencés Kiadó gondozásában megjelent *Istenem... miért?* című könyvében öregkori töprengéseit osztotta meg Istenről, rosszról, a világot és az egyházat ma foglalkoztató nagy kérdésekről. Az itt közölt írás egy fejezet a Bencés Kiadónál megjelenés előtt álló *Testvériség (Fraternité, Paris © Librairie Arthème Fayard, 1999)* című könyvének magyar fordításából, amelyet a francia kiadó szíves hozzájárulásával közlünk.

hogyan az ilyen helyzetek békésen rendeződtek volna. Vagy keresünk ésszerű, mértéktartó, megfontolt megoldásokat, vagy géppisztollyal kell majd visszatartani az embereket a határoknál, és bombázással fenyegetőzve kényszeríteni őket, hogy maradjanak otthon. Az efféle erőszak nem pusztán elviselhetetlen lenne, hanem szükségszerűen borzalmas, világméretű terrorizmust szülne. Ne várjuk meg, hogy a legszegényebb népek minden reményüket elveszítsék. Nyújtsuk oda a kezünket, osztozzunk.

Léteznek megoldások. Először is, a szükséges összeg előteremtésével ösztönözhetnénk tudósainkat, hogy kutatásokat folytassanak és megállapítsák, milyen trágya, milyen növényfaj felel meg leginkább az egyes túlnépesedett területek talajfajtajának. Így például Dél-Szudán földje termékeny lehetne és jóllakathatná a lakosságot; ehelyett pusztulni hagyják. Amikor azt látjuk, hogy Izraelnek (kétségtelenül mivel az újonnan bevándoroltak között rengeteg tudós volt) sikerült olajfa- és pálmaligetté, gyümölcsöskertté változtatnia a Negev-sivatagot, és ezzel az ország nemcsak saját szükségletét fedezi, hanem még exportra is termel, azt mondhatjuk, hogy ez az út járható. Azt is megtehetnénk, amikor feleslegünk van például gabonafélékből, hogy ingyen szétosztjuk az éhezõ országokban ahelyett, hogy fölöslegesen elraktároznánk. Emlékszem, amikor egy nap Emmanuelle nővér – éppen Szudánból jött, ahol tehetetlenül kellett végignéznie, hogyan hal meg több ezer gyermek, mert nincs mit enniük – meglátogatott a Pitié-Salpêtrière kórházban. Amint belépett a szobámba és meglátta a telefont az ágyam mellett, azonnal felhívta Jacques Delors-t, a Brüsszeli Bizottság akkori elnökét, és kiabálni kezdett: „De Jacques! Mi a fenét csinálsz? Ne mondd, hogy nem tudsz róla. Most jövök Szudánból, ahol emberek pusztulnak éhen, közben meg hallom, hogy a gabonaraktáraink roskadásig vannak, és ha jövőre is ilyen bő termés lesz, nem tudjuk majd hová tenni.” Akkor Jacques Delors azonnal teherrepülőgépet indított Szudánba, amelyek búzát szállítottak az éhezõknek.

Azt is megtehetnénk, hogy befogadunk bizonyos számú népesítést, amely megművelhetné a parlagon heverõ területeket – nem eladásra, hanem pusztán azért, hogy saját szükségleteit kielégíthesse.

Mindazonáltal vajon nem azzal kellene-e kezdenünk, hogy eltöröljük a szegény országok velünk szemben felhalmozott adósságait? Egy ilyen döntés, mint például amelyet Jacques Chirac hozott nemrégiben a katasztrófa sújtotta közép-amerikai országok javára, természetesen az egész lakosságot érinti, hiszen az állami költségvetés ezzel – az igazat megvallva csekély összeggel – mégiscsak csökkenne. De az adóssággal kapcsolatos helyzetet érthetővé kell tenni a közvélemény számára, amely különben egyre inkább ráébred arra, hogy korunkat a hatalmasok gyengesége és a gyengék hatalma jellemzi, mivel ez utóbbiak – számuknál és helyzetük kilátástalanságánál fogva – kikényszeríthetik, hogy tárgyaljunk velük, és igazságos megoldásokat keressünk.

Mindig is az volt a véleményem, hogy két, egymással ellentétes irányultság van jelen minden ember szívében: az önzés, amely arra ösztönzi, hogy elszakadjon a többiektől, hogy megelégedjék önmagával és a maga „külön bejáratú” boldogságát keresse akár mások boldogtalansága árán is, s a nagylelkűség, amely, épp ellenkezőleg, arra indítja, hogy csak a többiekkel együtt lehessen boldog. Ez a két irányultság mindig is létezett. És bármely pillanatban választhatjuk a rossz utat, vagy rálehetünk a jóra. Ennek sosem lesz vége. De napjainkban a média arra ítél bennünket, hogy mindenről tudjunk, és többé már sosem mondhatjuk: „nem tudtunk róla”. Igen, tudtunk Kambodzsáról, tudtunk a ruandai népirtásról, tudunk a jelenleg is folyó dél-szudáni mészárlásokról, és így tovább.

Az emberi jogok iránt egyre érzékenyebb nyugati közvélemény – és ez is a 20. század egyik jelentős vívmánya – már nem fogja sokáig tétlenül túrni, hogy néhány órányira tőle embereket mészároljanak le, vagy gyerekek haljanak éhen.

Gazdag országainkban természetesen akadnak vak és felelőtlen emberek, akik kijelentik: „Hiszen már így is túl sokan vannak, előzőlenek bennünket, ne osztozzunk velük, hagyjuk, hadd pusztuljanak el az ajtónk előtt, ez nem a mi problémánk.” E szavak hallatán nem tudom túrtóztatni haragomat – hiszen nem ők jöttek ide, hogy gyarmatosítsanak bennünket! Igaz, utakat, iskolákat, rendelőkét építettünk, de odavittük a jólét utáni sóvárgást is, a tudást, azokat az eszközöket, amelyek megszabadíthatnák őket nehéz helyzetükből és nyomorúságukból. Nem ők akartak bevonulni a mi oldalunkon az első és a második világháborúban! És amikor azt hallom: „De hiszen akkor keverék ország leszünk”, akkor azt felelem: Franciaország egyik csodája éppen az, hogy ilyen keverék vagyunk. A tiszta francia identitás, amelyet a szélsőjobb ideológusai fennen hangoztatnak, képtelenség. Franciaországot már pusztán földrajzi helyzeténél fogva is – bármely más európai államnál inkább – vikingek, arabok, hunok, frankok, vizigótok stb. keveréke lakja. És meg kell vallanom, különösen büszke vagyok arra, hogy francia állampolgárként az emberiség „sűrítménye” lehetek. Szóval, amikor Le Pen azt ordítja: „Legyen Franciaország a franciáké”, képtelen vagyok megállni, hogy az arcába ne kiáltssam – mint ahogy többször meg is tettem a televízióban: „Pofa be! Igen, legyen Franciaország a franciáké, én ezért harcoltam a háború alatt, míg egyesek, akik ezt a jelszót kiabálják, nem biztos, hogy megtették.” De ugyanakkor azt is mondom: „Legyen a Föld az embereké.” Nem ülhetünk otthon ölni tett kézzel, mintha mit sem tudnánk arról a szörnyű nyomorról, amely határainkon túl szinte mindenütt jelen van. Mozdassunk meg mindent, és hatalmas méretű nemzetközi összefogással segítsünk ezeknek az országoknak, hogy kilábaljanak nehéz helyzetükből, különben semmi sem fog gátat vetni az egyre erősödő illegális bevándorlásnak. És akkor talán majd géppisztollyal kell megállítani őket?

Megértem a külvárosok lakóinak elkeseredését, mert ahol élnek, ott nemcsak a bevándorlók, hanem valamennyi naplopó bűnözése miatt egyre elviselhetlenebb az élet. De a problémára adott válasznak országos és nemzetközi szolidaritásra kell támaszkodnia, és védelmet kell nyújtania a legrászorultabbak számára. Azzal nem oldjuk meg a problémát, ha visszatoloncoljuk határainkra az illegálisan érkezőket. Ismétlem, a globalizációból adódóan ma új döntésekre kényszerülünk, amelyeknek együtt kell járniuk a javak globális szinten történő újraelosztásával. Tudok olyan helyekről Afrikában, például egy bizonyos szenegáli faluról, ahonnan három-négy családfő jött Franciaországba. Ha holnaptól nem tudnák a fizetésük háromnegyed részét havonta elküldeni ebbe a kis faluba, a családok eltűnnének, a falu egy szempillantás alatt kipusztulna.

A világ nagy valószínűséggel súlyos válságokat fog átélni, amelyek a legfejlettebb országokat – s ezek gyakran a legkisebb népsűrűségűek is egyben – választásra kényszerítik majd: vagy önmagukba zárkoznak, féltékenyen védve a fennálló rendet és érdekeiket – ami idővel tarthatatlanná válik, és új diktatúrákat, új háborúkat szül –, vagy megnyílnak a szolidaritás számára.

Ez a második út mindenkitől erőfeszítéseket követel – sokaktól azt, hogy lemondjanak bizonyos kiváltságokról –, és előrevetíti azon eszközök újraelosztását, amelyek minden nép számára lehetővé teszik, hogy saját maguk bontakoztassák ki önnön gazdagságukat. A globalizáció arra ösztönöz, sőt mondhatjuk, kényszerít bennünket, hogy végre megkíséreljünk felépíteni egy testvériségen alapuló világot.

(Kakusziné Kiss Gabriella fordítása)